

Огляд

Історія виникнення повітряної акробатики, як виду спорту

Анастасія Невелика¹, Ольга Сутула²

¹Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

²Харківська державна академія фізичної культури, Харків, Україна

DOI: 10.15391/prrht.2022-7.09

Надіслано: 25.02.2022

Опубліковано: 30.03.2022

Цитування

Невелика, А., Сутула, О. (2022). Історія виникнення повітряної акробатики, як виду спорту. *Фізична реабілітація та рекреаційно-оздоровчі технології*, 7(1), 38-40. doi: 10.15391/prrht.2022-7.09

Citation:

Nevelyka, A. & Sutula, O. (2022). History of aerial acrobatics as a sport. *Physical rehabilitation and recreational health technologies*, 7(1), 38-40. doi: 10.15391/prrht.2022-7.09

✉ Відповідальний автор

Невелика Анастасія
Василівна
(Anastasia Nevelyka)

к. фіз. вих., викладач кафедри
фізичної реабілітації та здоров'я,
Національного фармацевтичного
університету, Харків, Україна.
orcid.org/0000-0001-6459-8564_
e-mai: anastasiaevelika89@gmail.com

Авторське право: © 2022 за авторами.
Ця стаття є статтею з відкритим доступом
поширюється на умовах Creative Commons
Ліцензія Attribution (CC BY) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Анотація

Мета: проаналізувати історію виникнення повітряної акробатики. Матеріали і методи: теоретичний аналіз та узагальнення матеріалів наукової, методичної літератури, інтернет-ресурсних та інших джерел. Результати: Проведені нами дослідження показали, що перші згадки про повітряну. Повітряна акробатика з'явилась у французькій цирковій школі в 1959 році. В 1995 році Ізабель Водель вперше продемонструвала виступ на полотні. Висновки: результати досліджень свідчать про те, що повітряна акробатика є одним з найпізнішим видом повітряного мистецтва. Популярність получила тільки у 90-х роках ХХ століття завдяки Цирку дю Солей.

Ключові слова: спорт, повітряна акробатика, повітряне полотно, кільце, трапеція.

Abstract

Anastasia Nevelyka & Olga Sutula. History of aerial acrobatics as a sport. Objective: to analyze the history of aerial acrobatics. Materials and methods: Theoretical analysis and generalization of materials of scientific, methodical literature, Internet resources and other sources. Results: our research showed that the first mention of air. Aerial acrobatics appeared in the French circus school in 1959. In 1995, Isabel Vodel first performed on canvas. Conclusions: research shows that aerial acrobatics is one of the latest aerial arts. It gained popularity only in the 90s of the twentieth century thanks to the Cirque du Soleil.

Keyword: sports, aerial acrobatics, air silks, ring, trapeze.

Вступ

Сучасний етап розвитку спорту та фітнес-індустрії спонукає до виникненню нових видів та напрямків у спорті, які б включали в себе покращення фізичної форми, укріплення здоров'я, покращення емоційного стану та включали в себе частку танцювального мистецтва та акробатичних трюків. Одним з таких напрямків стала повітряна акробатика на полотні, кільці та ін.

На сьогоднішній день в Україні велику популярність набирає повітряна акробатика на полотнах, кільці, трапеції та ін. Повітряна акробатика включає в себе вивчення танцювальних зв'язок та гімнастичних елементів на полотні (кільці, трапеції та ін.), також аеробні та анаеробні вправи, які надають можливість покращити м'язовий тонус організму, удосконалити загальний стан здоров'я та покращує емоційний стан виконавців. Таким чином, повітряна акробатика на полотні являє собою цікаве спортивне видовище, яке має свою історію розвитку, що і обумовило актуальність нашого дослідження.

Мета даного дослідження. Проаналізувати історію виникнення повітряної акробатики.

Матеріал і методи дослідження

Теоретичний аналіз та узагальнення матеріалів наукової, методичної літератури, інтернет-ресурсних та інших джерел.

Результати дослідження та їх обговорення

Аналіз сучасної літератури показав, що на сьогоднішній день особливу популярність серед школярів та молоді набув такий напрямок як повітряна акробатика (повітряне полотно, кільці, трапеція та ін.). Цей напрямок набуває великої популярності, хоча вважається достатньо новим видом спорту.

Повітряна акробатика получила свою популярність у 90-х роках ХХ століття завдяки Цирку дю Солей, який почав додавати до своєї концепції повітряне мистецтво. Однак, перші згадки повітряної гімнастики були у 1644 році у Китаї. Так, на думку вчених прототипом повітряної гімнастики на полотнах стала гімнастика на ременях [4, 6, 11].

Протягом 17-18 століть на цирковій арені виступали танцюристи на канаті, що з часом переросло у повітряну трапецію. Вважається, що засновником літаючої трапеції є Жюль Леотар. Так, у 1859 році французький гімнаст Жюль Леотар (1838-70) представив у паризькому Цирку Наполеона (нині Cirque d'Hiver) виступ під назвою La Course aux Trapezes, в якому він стрибав з однієї трапеції на іншу [13].

Аналізуючи літературу видно, що наступні згадування про повітряну акробатику відбулися у 1959 році. В цей рік, згідно книжки «Просто цирк» Стівена Сантоса («Simply Circus» by Steven Santos), повітряна акробатика з'явилась у французькій цирковій школі. На думку Стівена Сантоса, повітряна акробатика є одним з найпізнішим видом повітряного мистецтва [12, 13].

Великий вклад у розвиток повітряної акробатики на полотні в ніс Андрє Сімардом (André Simard, 1987), артист та постановник номерів, який співпрацював з Cirque du Soleil і постійно знаходився у пошуку нових форм розвитку циркового мистецтва [4].

У 1992 році є згадування про Фред Деб з Drapés Aériens, як ще одного засновника повітряної акробатики. Наступним згадуванням про повітряну акробатику з'явилось у 1995 році, коли студентка Ізабель Водель, вперше продемонструвала номер на полотнах «The World Festival of the Circus of Tomorrow». А у 1998 році Ізабель Водель та Ізабель Шасс представили виступ на повітряних полотнах під назвою Quidam в рамках шоу Cirque du Soleil. У середині 90-х років під впливом виступу Ізабель Водель та її наставника Жерар Фасолі (Gérard Fasoli), повітряною акробатикою зацікавились команди британських та французьких акробатів. Починаючи з 1996 року у Франції заняття повітряною акробатикою (полотно, кільце, трапеція, гамак, петлі та ін.) стали проводити в усіх циркових навчальних закладах [2, 3].

У 2002 році Acrobat Productions було організовано хореографію BBC TV Aerial Silks Ident, яка була популярним телевізійним шоу протягом понад 5 років. Починаючи з 2000 років повітряна акробатика набирає велику популярність.

До повітряної гімнастики відносяться вправи, що виконуються на пристроях або апаратах, підвішених до куполу цирку; гімнастика на трапеції, гімнастика на корд де волані, гімнастика на вертикальному канаті, гімнастика на турніках, гімнастика на рамці, гімнастика на бамбуку, повітряний полотно, кільце [5].

Повітряні полотна – це різновид повітряної гімнастики, учасники якого виконують трюки на підв'язаних до стелі тканинних полотнах. Повітряні полотна представляють собою два довгих полотна, які тягнуться або слабо тягнуться (залежить від рівня підготовки гімнаста), тканини шириною 1-1,5 метра.

Повітряна акробатика на полотні включає в себе три основні категорії трюків: підйом, обмотка, обрив. Підйоми використовуються для виконання трюків на

висоті. Існує кілька основних видів підйомів: базовий підйом, французький підйом, російський підйом. Обмотки це статичні пози, коли гімнаст обмотує полотно навколо свого тіла або однієї з його частин, надаючи своєму тілу певну позу (наприклад: вис, розгойдування, шпагати та інше).

Обрив це падіння з висоти після попередньої обмотки тіла таким чином, щоб в польоті частина полотна розкрутилася та зупинилась, але частина полотна залишається обмотане навколо тіла акробата. Обрив може бути простим та зі кручення тіла. Обриви є найбільш складними та в той же час, найбільш видовищними трюками [3].

Дискусія. Аналіз спеціальної літератури показав, що в Україні дуже мало робіт присвячених історії виникнення повітряної акробатики. В праці Гур'євої О.Н. «Витоки виникнення основних жанрів циркового мистецтва» розкриваються основні поняття акробатики, циркового мистецтва, розкривають усі види циркового жанру, в тому числі і повітряної акробатики [1].

Історію виникнення повітряної акробатики на полотнах, кільці та методик виконання вправ на цих знаряддях розглядали у своїх роботах З.Б. Гуревич «О жанрах советского цирка» (1984), а також зарубіжні дослідники Richard Gunde в роботі «Culture and Customs of China», Steven Santos в книзі «Simply Circus. Introduction to Rigging Lyras and Trapeze Bars» (2013) та Pony Poison в роботі «Simply circus. Aerial silk» (2013) [1, 11, 12].

В роботах Ганна Олейник (2017), Ігуна Картали (2018) розглядали розвиток фізичних якостей засобами повітряної акробатики. В працях Цимбалюк О.К. розглянуто вплив занять пілонним спортом та повітряною акробатикою на загальний фізичний стан. Також цим автором розглянуто удосконалення фізичного виховання учнів молодшого та старшого шкільного віку засобами повітряної акробатики та пілонного спорту [7].

Зарубіжні дослідники в своїх роботах розглядають вплив навчання циркового мистецтва (повітряна акробатика, кільце, трапеція та ін.) у фізкультурі на фізичну грамотність дітей (Kriellaars DJ, Cairney J, Bortoleto MA, Kiez TK, Dudley D, Aubertin P) [8].

В роботі Agans JP, Davis JL, Vazou S, Jarus T. (2019) розглядається самовизначення молоді через циркове мистецтво [6].

Також розглядаються питання про вплив циркового мистецтва на здоров'я молоді (Maglio J, McKinstry C.; Loiselle F, Rochette A, Tétreault S, Lafortune M, Bastien J.) [9, 10].

Однак, проаналізувавши літературу, можна зробити висновок, що історичних відомостей про виникнення повітряної акробатики дуже мало.

Висновки

Проведений аналіз літератури показав, що повітряна акробатика получила свою популярність у 90-х роках ХХ століття завдяки Цирку дю Солей, хоча перші згадки про неї з'явились у 1644 році у Китаї. Стрімкий ріст популярності почався у 2000 рока. Зараза, повітряна акробатика на полотнах стала одним із альтернативним танцювальним і спортивним заняттям для дітей та молоді.

Конфлікт інтересів. Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів.

Фінансування. Ця стаття не отримала фінансової підтримки від державної, громадської або комерційної організації.

Список використаної літератури

1. Гур'єва, О. Н. (2009). *Витоки виникнення основних жанрів циркового мистецтва*. Маріуполь. ISBN 978-966-2001-22-8
2. Драч, Т. Л. (2022). *Огляд літератури присвячений питанню удосконалення фізичного виховання школярів засобами повітряної акробатики та пілонного спорту*. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*, 4(149), 50-52. doi: 10.31392/NPU-nc.series15.2022.4(149).12
3. Драч, Т. Л. (2021). Підготовка сучасного артисту цирку засобами повітряної акробатики та пілонного спорту. *Молодий вчений*, 12(100), С. 108-111. doi: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-12-100-23>
4. Драч Т.Л., Цимбалюк О.К. (2021). Вплив занять пілонним спортом та повітряної акробатики на загальний фізичний стан виконавців. *Молодий вчений*, 7 (95), 6-8. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-7-95-2>
5. Драч Т.Л., Цимбалюк О.К. (2021). Удосконалення фізичного виховання учнів молодшого шкільного віку засобами занять повітряною акробатикою на полотнах. *Молодий вчений*, 11(99), 112-115. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-11-99-25> УДК 373.3.016:796.417
6. Agans JP, Davis JL, Vazou S & Jarus T. (2019). Self-determination through circus art: the study of youth development in the context of new activities. *J Youth Dev.*, 14(3), 110-129.
7. Cameron, Kate L.; Spittle, Alicia; Sellick, Kath & Toovey, Rachel (2022). Circus activities as a health intervention for children, youths, and adolescents: a scoping review protocol. *JBI Evidence Synthesis: January*, 20(1), 277-283. doi: 10.11124/JBIES-20-00400
8. Kriellaars, Dean J., Cairney, John, Bortoleto, Marco A.C., Kiez, Tia K.M., Dudley, Dean, and Aubertin, Patrice (2019). The impact of circus arts instruction in physical education on the physical literacy of children in grades 4 and 5. *Journal of Teaching in Physical Education*, 38(2), 162-170. <https://doi.org/10.1123/jtpe.2018-0269>
9. Loïselle, F, Rochette, A, Tétreault, S, Lafortune, M & Bastien, J. (2019). A social circus program (Cirque du Soleil), that promotes the social participation of young people living with physical disabilities in the transition to adulthood: a qualitative pilot study. *Devl Neurorehabil.*, 22 (4), 250-259.
10. Maglio, J & McKinstry, C (2008). Occupational therapy and the circus: potential partners in promoting the health and well-being of today's youth. *Aust Occup Ther J.*, 55(4), 287-290.
11. Pony Poison. *Simply circus. Aerial silk*. URL: <http://www.simplycircus.com.au/face-painting--balloons.html>
12. Steven, Santos (2013). *Simply Circus. Introduction to Rigging Lyras and Trapeze Bars*. *Simply Circus, Inc.*
13. http://www.circopedia.org/Short_history_of_the_circus

References

1. Hur'ieva, O. N. (2009). *Vytoky vynyknennia osnovnykh zhanriv tsyrkovoho mystetstva*. Mariupol. ISBN 978-966-2001-22-8
2. Drach, T. L. (2022). *Ohliad literatury prysviacheniy pytanniu udoskonalennia fizychnoho vykhovannia shkoliariv zasobamy povitrianoi akrobatyky ta pilonnoho sportu*. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova*, 4(149), 50-52. doi: 10.31392/NPU-nc.series15.2022.4(149).12
3. Drach, T. L. (2021). *Pidhotovka suchasnoho artystu tsyrku zasobamy povitrianoi akrobatyky ta pilonnoho sportu*. *Molodyi vchenyi*, 12(100), 108-111. doi: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-12-100-23>
4. Drach T.L., Tsymbaliuk O.K. (2021). *Vplyv zaniat pilonnym sportom ta povitrianoi akrobatyky na zahalnyi fizychnyi stan vykonavtsiv*, *Molodyi vchenyi*, 7(95), 6-8. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-7-95-2>
5. Drach T.L., Tsymbaliuk O.K. (2021). *Udoskonalennia fizychnoho vykhovannia uchniv molodshoho shkilnoho viku zasobamy zaniat povitrianoi akrobatykoiu na polotnakh*, *Molodyi vchenyi*, 11(99), 112-115. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-11-99-25> UDK 373.3.016:796.417
6. Agans JP, Davis JL, Vazou S & Jarus T. (2019). Self-determination through circus art: the study of youth development in the context of new activities. *J Youth Dev.*, 14(3), 110-129.
7. Cameron, Kate L.; Spittle, Alicia; Sellick, Kath & Toovey, Rachel (2022). Circus activities as a health intervention for children, youths, and adolescents: a scoping review protocol. *JBI Evidence Synthesis: January*, 20(1), 277-283. doi: 10.11124/JBIES-20-00400
8. Kriellaars, Dean J., Cairney, John, Bortoleto, Marco A.C., Kiez, Tia K.M., Dudley, Dean, and Aubertin, Patrice (2019). The impact of circus arts instruction in physical education on the physical literacy of children in grades 4 and 5. *Journal of Teaching in Physical Education*, 38(2), 162-170. <https://doi.org/10.1123/jtpe.2018-0269>
9. Loïselle, F, Rochette, A, Tétreault, S, Lafortune, M & Bastien, J. (2019). A social circus program (Cirque du Soleil), that promotes the social participation of young people living with physical disabilities in the transition to adulthood: a qualitative pilot study. *Devl Neurorehabil.*, 22 (4), 250-259.
10. Maglio, J & McKinstry, C (2008). Occupational therapy and the circus: potential partners in promoting the health and well-being of today's youth. *Aust Occup Ther J.*, 55(4), 287-290.
11. Pony Poison. *Simply circus. Aerial silk*. URL: <http://www.simplycircus.com.au/face-painting--balloons.html>
12. Steven, Santos (2013). *Simply Circus. Introduction to Rigging Lyras and Trapeze Bars*. *Simply Circus, Inc.*
13. http://www.circopedia.org/Short_history_of_the_circus

Інформація про авторів:

Невелика Анастасія Василівна
к. фіз. вих., викладач кафедри фізичної реабілітації та здоров'я, Національного фармацевтичного університету, Харків, Україна. orcid.org/0000-0001-6459-8564, e-mai: anastasiavevelika89@gmail.com

Сутула Ольга Василівна
викладач кафедри спортивних та рухливих ігор Харківська державна академія фізичної культури, Харків, Україна. orcid.org/0000-0001-6927-3987H, e-mai: olgasutula@ukr.net